

(טז) ויהי דבר ה' אלי לאמר: (יז) בן אדם בית ישְׂרָאֵל ישְׁבִים על אדמתם ויטמאו אותה בדרךם ובעלילותם קטמאת הנדה היתה דרךם לפני: (יח) ואשפך חמתי עליהם על הדם אשר שפכו על הארץ ובגלוליהם טמאוה: (יט) ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות בדרךם וכעלילותם שפטתים: (כ) ויבוא אל הגוים אשר באו שם ויחללו את שם קדשי באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו: (כא) ואחמל על שם קדשי אשר חללוהו בית ישְׂרָאֵל בגוים אשר באו שמה: ס (כב) לכן אמר לבית ישְׂרָאֵל פה אמר אדני ה' לא למענכם אני עשה בית ישְׂרָאֵל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם: (כג) וקדשתי את שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי אני ה' נאם אדני ה' בהקדשי בכם לעיניהם: (כד) ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מקל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם: (כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליתכם אטהר אתכם: (כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אמן בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר: (כז) ואת רוחי אמן בקרבכם ועשיתי את אשר בחשי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם: (כח) וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים: (כט) והושעתי אתכם מכל טמאותיכם וקראתי אל הדגן והרביתי אתו ולא אמן עליכם רעב: (ל) והרביתי את פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים: (לא) וזכרתם את דרכיכם הרעים ומעלליכם אשר לא טובים ונקטתם בפניכם על עונותיכם ועל תועבותיכם: (לב) לא למענכם אני עשה נאם אדני ה' וידע לכם בושו והקלמו מדרכיכם בית ישְׂרָאֵל:

להודות ולהלל

לשמך הגדול

ב. דברים | פרק כ"ט

(כא) ואמר הדוד האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנקרי אשר יבא מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ ההוא ואת תחלואיה אשר חלה ה' בה: (כב) גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצביים וצבאים אשר הפך ה' באפו ובחמתו: (כג) ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה: (כד) ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם אשר כרת עמם בהוציאו אתם מארץ מצרים:

ג. רמב"ן | שמות י"ג, ט"ז

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דבריו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין כרבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות ילליחנו שכו, ואם יעבור עליהם יכריחנו ענשו, הכל בגזרת עליון כאשר הזכרתי כבר (בראשית יז א, ולעיל ו ג). ויתפרסמו הנסים הנסתרים בענין הרבים כאשר יבא ביעודי התורה בענין הכרחה והקללות, כמו שאמר הכתוב (דברים כט כז) ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם, שיחפרסם הדבר לכל האומות שהוא מאת ה' בעונסם. ואמר בקיום וראו כל עמי הארץ כי גם ה' נקרא עליו ויראו ממך. ועוד אפשר זה בעזרת השם (ויקרא ט יא):

ד. איכה רבתי | פרק ט"ו

בשעה שגלו ישראל לבין האומות, היה הקב"ה מחזר על פתחיהם של העכו"ם לשמוע מה הם אומרים. הה"ד 'ויבא אל הגוים אשר באו שמה'. לא היה צ"ל אלא 'ויבואו' ואת אמר 'ויבאו'. אלא כביכול הוא עצמו. ומה היו אומרים? - "אם עם ה' אלה, למה מארצו יצאו?"

"אם יבוא אדם לחדש דברים עליונים בעסקי התשובה בזמן הזה, ואל דברת קץ המגולה ואור הישועה הזרוחה לא יביט, לא יוכל לכוון שם דבר לאמיתתה של תורת אמת. כי כל זמן מאיר בתכונתו ועצת ד' אשר יעץ להחלל אור גאולה..."

(הראי"ה קוק, אגרת שע"ח)

ז.

**איכה יבשו בורות המים
כיכר השוק ריקה.
ואין פוקד את הר הבית
בעיר העתיקה.**

**ובמערות אשר בסלע
מייללות רוחות.
ואין יורד אל ים המלח
בדרך יריחו.**

ימים רבים אחר כך, קפץ עלי רוגזו של עמוס עוז בשל השורות הללו. אבל עשרים שנה הן זמן מספיק לצנן את הראש. ועכשיו בראש צונן ואחר מחשבות הרבה, רצוני לומר קבל עם ועדה את הדברים האלה:

**אכן ואכן / בעיני /
ירושלים, שאין בה יהודים /
היא עיר אבלה ושוממת //**

**יתרה מזו:
ארץ ישראל / כשהיא ריקה מיהודים /
היא ישימון בעיני //**

**ועוד:
כל העולם הזה כולו /
אם הוא חס וחלילה /
ריק מיהודים / הוא בעיני /
חור שחור ביקום //**

במסמך שפירסם הוטיקן בחנוכה תשע"ו נאמר תחת הכותרת "כי לא ינחם אלהים על מתנת ידו ועל קריאת פיהו" (הברית החדשה): "הברית שאלקים כרת עם ישראל היא דבר שאין לשנותו או להשיבו, שנאמר "לא איש א-ל ויכזב וכן אדם ויתנחם". ועל השאלה איך זה יתכן שאחרי כל מה שנאמר בכל הדורות באה התשובה "דבר זה נותר בגדר מיסתורין עליון".

מציאת מפלט בעמדות תנכיות תיאולוגיות, תוך שימוש בדבר הא-ל, וכדי להצדיק חוסר צדק, זה דבר לא מקובל. אנו הנוצרים לא יכולים לדבר על הארץ המובטחת לעם היהודי, אין יותר דבר כזה "העם הנבחר". כל הגברים והנשים בכל המדינות הפכו לעם נבחר. הרעיון של הארץ המובטחת, אינו יכול לשמש בסיס להצדקת היהודים לחזור לישראל ולעקור משם את הפלשתינאים. ההצדקה לכך שישראל כובשת את השטחים הפלשתינאים, אינה יכולה להתבסס על כתיב הקדש.

י. שמות | פרק כ"ט

(מו) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנִי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם:

רמב"ן

ואם כן יש צנען סוד גדול, כי כפי פשט הדבר הסכינה בישראל לורך הדיוט ולא לורך גבוה, אבל הוא כענין שנאמר ישראל אשר כך אחפאר, ואמר יואפע זמה תעשה לשמן הגדול. ופסוקים רבים בלאו כן, 'אזה למושב לו', 'פה אשב כי איויתיה'.

הערות הרב שוועל

כי לפי הפשט היה נראה כי השכינה בישראל צורך הדיוט היא, אבל על דרך הסוד אינו כן, אלא צורך גבוה, כעניין שנאמר 'ישראל אשר בך אתפאר', ואמר יהושע 'זמה תעשה לשמן הגדול', כלומר, אם יכריתו האויבים את שמנו, שלך גדולה משלנו, שאם אין אנו כאן, אין אני כאן.

יא. ירושלמי | תענית, פ"ב, הלכה ו'

ריש לקיש בשם ר' ינאי, שיתף הקב"ה שמו הגדול בישראל. למלך שהיה לו מפתח של פלטרין קטנה, אמר המלך אם אני מניחה כמות שהיא, אבודה היא, אלא הריני עושה לה שלשלת, שאם אבדה, השלשת תהא מוכחת עליה. כך אמר הקב"ה, אם מניח אני את ישראל כמות שהם נבלעין הן בין העכו"ם, אלא הרי אני משתף שמי הגדול בהם והן חיים, מה טעמא? וישמעו הכנעני וכל יושבי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ, ומה תעשה לשמך הגדול שהוא משותף בנו.

יב. דברים | פרק ל"ב

(כו) אֲמַרְתִּי אֶפְאִיֵהֶם אֲשֶׁפִּיתָהּ מֵאֲנוּשׁ זָכָרִם: (כז) לֹדְלֵי פֶעֶס אוֹיֵב אֲגַדֵּר פֶּן יִכְפְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֵאמְרוּ יָדִינוּ רַמְהָ וְלֹא ה' פָּעַל כָּל זֹאת:

רמב"ן

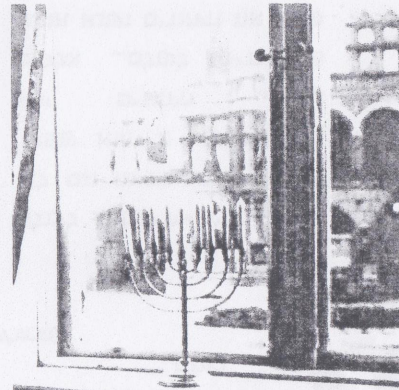
ולכך הזכיר משה בתפילתו 'ואמרו הגויים אשר שמעו את שמעך לאמר' וגו', והסס ית' הודה לו בזה, 'ויאמר ה' סלחתי כדברך'. והטעם בטענה זו איננו כרוזה להראות כוחו בין שונאיו, כי כל הגויים כאין נגדו, מאפס ותוהו נחשבו לו, אבל הסס ברא את האדם בתחוננים שזכיר את בוראו ויודה לשמו, וסס הרקות בידו להרע או להיטיב. וכאשר חטאו בלונס וכפרו בו כולם, לא נשאר רק העם הזה לשמו, ופרסם בהם בלותות וכמופחים כי הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים, ונדע בזה לכל העמים. והנה אם יאזב ויאבד זכרם, יאכחו העמים את אותותיו ואת מעשיו, ולא יאספר עוד בהם... והנה תהיה כוונת הבריאה בלדס בטילה לגמרי, שלא יישאר בהם יודע את בוראו, רק מעשים לפניו, ועל כן ראוי מדין הרלון שהיה בבריאת העולם, שהיה ראון מלפניו להקיים לו לעם כל הימים, כי הם הקרובים אליו והיודעים אותו מכל העמים... וכבר רמזתי בבריאת האדם כוד נשגב ונעלם, לריך ממנו שנהיה לו לעם והוא יהיה לנו לאלקים, כענין שנאמר "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו".

יג. דברים | פרק ד

(יט) וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשְּׁמַיְמָה וְרֵאתִי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְאֶת הַמְּוֹכְבִּים כָּל צָבֵא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחַתְּ וְהִשְׁתַּחֲוִית לָהֶם וְעַבַּדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֶיךָ אִתָּם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם: (כ) וְאֶתְכֶם לָקַח ה' וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִפֶּתַח הַבְּרָזָל מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה בַּיּוֹם הַזֶּה:

רמב"ן

וכבר פירשתי (ויקרא יח כה) אשר חלק ה' אלהיך אחס לכל העמים - כי לכולם כוכב ומזל וגבוהים עליהם מלאכי עליון, כגון הנאמר בדניאל שר מלכות פרס ושר מלכות יון, ובעבור כן יעשו להם אלהים מהם ויעבדום. ואמר ואחסם לקח ה' - כי אחס חלק השם, לא תקימו עליכם שר או עוזר זולתו. כי הוא הוליא אחסם מכור הברזל, שהייתם בתוך מזכרים בכור אש ועלים, והוליא אחסם משם כנגד שריהם שעשה בהם שפטים, ולולי שהפילם לא הייתם יולאים כי היו הם במעלתם שלא תלאו, והנה עשה כל זה כדי שתהיו לו נחלה ותהיו לשמו הגדול סגולה מכל העמים:

קיל גרמניה, חנוכה תרצ"ב
"הודה תאותי, כך אואר הדעל"
"הודה לעולם תשבי, כך עוניה הני"

יד. נחמיה | פרק ח

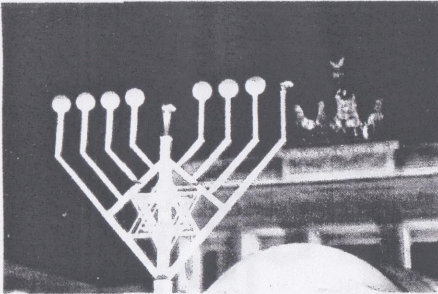
(ו) וַיִּכְרֶה עֲזָרָא אֶת ה' הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם אָמֵן אָמֵן מִמַּעַל יְדֵיהֶם וַיִּקְרְדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַה' אֲפִים אֶרְצָה:

טו. יומא סט ע"ב

ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול, מאי גדול? אמר רב יוסף אמר רב: שגדלו בשם המפורש. רב גידל אמר: ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם.

שער טיטוס, רומא, תש"ח

שער ברנדנבורג, גרמניה, חנוכה תשע"ו